

Camí sense fi, d'Antoni Gómez Suau

Els primers vents gelats de principis de desembre recorren la filera humana fent tremolar els entumits cossos dels integrants d'aquest èxode sense fi, mentre les mares o els pares solitaris agafen fort els fills tapats amb mantes.

En Hussein va sortir de la seva Balad natal, una petita ciutat al nord de Bagdad, a principis de juny a la recerca d'un futur, només això. Va ser molt difícil deixar la seva mare ja molt gran enrere quan va negar-se a acompanyar-lo en aquest viatge incert, ella deia que volia morir al costat del seu difunt marit, mort i executat quinze anys enrere per la policia de Saddam. El seu germà Zaid va allistar-se a les milícies de la Mobilització Popular (*Hashd Al Shaabi*) feia més d'un any seguint la crida de l'Aiatol·là Al Sistani, líder dels xiïtes iraquians, per defensar les seves comunitats davant l'avanç dels milicians sunnites de l'Estat Islàmic. En Hussein va negar-s'hi, perquè no volia morir sense veure complert el seu somni de ser enginyer i anar a la universitat, cosa que li era impossible al seu país, per això un dia va agafar una vella maleta del seu pare i els estalvis que havia aconseguit venent fruita al mercat de Balad, va acomiadar-se de la seva mare i va enviar una carta al seu germà.

El començament va ser fàcil, ja que un oncle seu va oferir-se a portar-lo en un vell Mercedes cap a Irbil, al cor del Kurdistan iraquiana, on va pagar a un simpàtic taxista local que el duria cap a Zahu, a tocar de la frontera amb Turquia. Va pagar el taxista que li va donar un consell que en aquell moment no entengué: "Jove, no et refiïs de ningú encara que porti uniforme o et sembli simpàtic". Va travessar fàcilment la frontera, ja que els guàrdies turcs només van mirar el nom i el seu lloc de procedència per saber si podia ser yihadista o un terrorista kurd, i en veure que era un simple immigrant van deixar-lo entrar.

Va fer el trajecte fins a Silopi durant tota la nit seguint el voral de la carretera, va passar de llarg el camp de refugiats i fins a tres controls de la policia turca. A l'alba va arribar per fi a Silopi i va buscar un lloc on dormir, però no podia gastar-se el que li quedava dels seus estalvis, així que va haver de dormir a terra en una muntanyeta convertida en parc al centre de la ciutat. No recordava

quant de temps va dormir, però passat el migdia uns homes amb accent iraquiana van despertar-lo:

– No hauries de dormir aquí, està ple de mafiosos, traficants de persones i reclutadors del “Daesh” o dels “nusrats –va dir un noi d’uns vint anys d’espessos cabells negres, pell bruna, vestimenta informal i unes ulleres de sol. Li va donar la mà i ell el va correspondre, anava acompanyat de tres nois més que amb prou feines arribaven a la majoria d’edat. –Ets iraquiana, oi?

– Com ho has sabut? –El noi va riure i va contestar: -No crec que els turcs, els sirians o els afganesos dormin als parcs amb maletes de l’exèrcit de Saddam. Els altres també van riure.

El misteriós personatge va identificar-se com a Abdallah, procedent de Mossul, i va presentar els altres tres com a Mohamed (de Tikrit), Hamza (d’Aleppo) i Zakaria, procedent de Bakhdida. Els unia una estranya companyonia a causa de les seves tràgiques vides i la recerca d’un futur lluny de la guerra. S’havien conegut en un camp de refugiats, però cansats d’esperar amb incertesa la fi de la guerra, van decidir dies abans de posar-se en marxa cap a Europa. La seva unió els havia proporcionat protecció davant els traficants de persones, les màfies o els reclutadors yihadistes, i els últims tres mesos havien estat arreplegant diners gràcies al contraban de tabac amb contactes seus al Kurdistan iraquiana. Ara es disposaven a emprendre de forma irreversible el viatge. Hussein no s’ho va pensar i va afegir-se al grup.

Després de prendre el te en un bar freqüentat per camioners en el seu camí al Kurdistan iraquiana o en direcció contrària al Kurdistan turc, van pagar 1.500 lires turques (uns 450 euros) a un camioner que feia un trajecte a Diyarbakir per portar maduixes. Els cinc nois van fer-se un lloc entre caixes a la part posterior del vell camió.

Allà va ser on Hussein va conèixer les històries del seus nous amics. L’Abdallah era descendent d’una saga de comerciants d’espècies del mercat de Mossul, però la captura de la ciutat per part d’Estat Islàmic va suposar la ruïna del negoci perquè els preus de les importacions van multiplicar-se i la repressió dels yihadistes van fer impossible la vida a la ciutat, la qual cosa va

obligar a l'Abdallah a emigrar deixant enrere la seva família i dos germans que eren a l'exèrcit. En Mohamed era fill d'un antic coronel de l'exèrcit de Saddam que va morir durant la invasió americana el 2003, la mort del règim va provocar la ruïna de la seva família junt amb la seva tribu. Va haver de deixar igual que en Hussein la seva mare que havia perdut un fill recentment lluitant amb els yihadistes que l'havien reclutat quan va caure Tikrit 2014 que va sumar-se a la mort d'un altre germà cinc anys abans en un atemptat al mercat al qual havia anat a comprar. Només li quedava un germà gran casat que havia marxat amb la seva dona a Bagdad. El cristià del grup, en Zakaria, va haver d'abandonar a correu la seva Bakhdida quan mig any abans els yihadistes van conquerir la ciutat davant la desbandada de l'exèrcit, cosa que va provocar un gran èxode de cristians cap al nord. En Zakaria va fugir amb dos germans i els seus pares amb una bossa de plàstic on va posar la seva roba bàsica i va arribar caminant al camp de refugiats. Els seu pare va decidir que fos ell qui marxés a Europa en primer lloc per facilitar després l'arribada de la resta de la seva família.

El sirià del grup, en Hamza, era fill d'un empresari adinerat del tèxtil d'Alep que l'arribada de grups rebels islamistes el 2012 va sumir en la pobresa. Amb la mare morta per un projectil d'artilleria i la família dividida amb uns germans a l'exèrcit i uns altres a les milícies islamistes, va fugir d'una mort segura, a l'Iraq primer i després a Turquia on va conèixer l'Abdallah.

Arribaren a Diyarbakir al matí. El camioner va presentar-los a un conegut que digué que era de fiar i aquest els va prometre de portar-los a Sivas, just a mig camí de la capital. Van pujar a la part del darrere d'una vella camioneta Nissan i van tornar a sortir a la carretera.

– Estàs segur que és de fiar?– va preguntar el Mohamed.

– Si ens enganya ho pagarà. Ara que som a mig camí no penso tornar enrere, i a més m'ha donat la seva paraula. Hussein, si ens hem de separar per creuar el mar recorda el que et diré: a part de les màfies, no tothom que fuig és de fiar; arramba't sempre a les famílies amb nens –va contestar l'Abdallah; en aquell moment no vaig captar-ho.

Van arribar al capvespre a Sivas i van pagar 400 lliures al xofer. Després de passar la nit al ras amb els primers vents freds de la tardor, al matí van buscar un altre xofer i van topar amb un home que va oferir-se a portar-los a Ankara de franc.

No van entrar a la capital per por de ser detinguts per la policia que es multiplicava en aquesta ciutat i van dormir un altre cop al ras en un bosc a 5 km al sud de la ciutat. Van recórrer la part del trajecte que els quedava previ a creuar el mar combinant parts a peu i parts en camió.

Finalment van arribar a Ayyalik, on per primera vegada van haver de tractar amb les màfies per creuar el mar fins a Lesbos. Va ser l'Abdallah l'encarregat de les negociacions amb els mafiosos turcs; després de deu minuts va aconseguir pujar els cinc en una barca de goma per 6.000 lires en total, cosa que va suposar perdre tot el que els quedava.

A l'alba van embarcar-se en l'inestable barqueta amb cinc famílies més; en Zakaria va situar-se al darrere per fer de direcció mentre els altres van començar a remar. La situació era penosa i deplorable, l'aigua va començar a omplir l'interior de la barca i el fred va apoderar-se dels seus integrants. El curt trajecte va fer-se infinit i van anar a la deriva fins acabar a una platja al sud de l'illa de Lesbos. Van arribar al límit amb els cossos entumits i amb signes d'hipotèrmia. Per sort van ser atesos ràpidament pels voluntaris desplegats a l'illa, que els van donar mantes i xocolata calenta. En Hassan no s'ho podia creure i va recordar-se de la seva mare. En Zakaria i el Hamza van ser transportats a l'hospital, mentre els altres tres van encaminar-se enmig del tumult de la llarga filera humana cap a Atenes amb esperança i alegria d'un futur millor.

Els primers vents gelats de principis de desembre recorren la filera humana fent tremolar els entumits cossos dels integrants d'aquest èxode sense fi mentre les mares o els pares solitaris agafen fort els fills tapats amb mantes.

Jo vaig agafar el meu bloc de notes i vaig dirigir-me a entrevistar tres nois que em van cridar l'atenció enmig del tumult.